

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XXXI. De conceptione Saluatoris, quantum ad materiam de qua
corpus eius est conceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quia securitas animæ, p̄sentis ma-
icstatis indicium est. Si autem in-
cussa formido permāserit, hostis
est qui uidetur: ipsa etiam turba-
tio Virginis, conueniens fuit ue-
recundia uirginali: quia ut Am-
bro.* dicit super Lucā, trepidare
uirginum est, & ad omnes uiri in-
gressus pauere, omnes uiri affa-
tus uereri. Quidam tamen dicunt
quod cum beata Virgo affluta ef-
set uisionibus angelorum, nō tur-
bata fuit in uisione angeli: sed in
admiratione eorum, quæ ei ab an-
gelo dicebantur, quia de se tam
magnifica non cogitabat. Vnde
& euangelista non dicit, quod tur-
bata fuerit in uisione angeli, sed
in sermone eius.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum annuntiatio conuenienti fuerit ordine perfecta.

AD QVARTVM sic proceditur.
Videtur, quod annuntia-
tio eius non fuerit conueniēti or-
dine perfecta. Dignitas enim ma-
tris Dei dependet ex prole conce-
pta: sed causa prius debet manife-
stari, quā effectus. ergo primo
debuī angelus Virgini annuntia-
re conceptum prolis, quā eius
dignitatem exponere, eam salu-
tando.

¶ 2 Præter. Probatio aut prætermi-
ti debet in his, quæ dubia nō sūt,
aut prætermitti in his, quæ dubia
esse possunt: sed angelus primo
uidetur annūtiasse id, de quo Vir-
go dubitaret, & dubitando quæ-
reret, dicens, Quomodo fiet i-
stud: & postea probationem
adiunxit, tum ex exemplo Elifa-
beth, tum ex Dei omnipotentia:
ergo inconuenienti ordine annū-
tiatio per angelum est effecta.
¶ 3 Præter. Maius non potest pro-
bari sufficienter per minus: sed
maius fuit uirginem parere, quā

uerulam: ergo non fuit sufficiens probatio angeli, probantis conceptum Virginis ex conceptu lenis.

SED CONTRA est, quod dicitur Rom. 13. Quæ a Deo sunt, ordinata sunt: angelus autem missus est a Deo, ad hoc, quod Virgini annuntiaret, ut dicitur Luc. ergo ordinatissime fuit annuntiatio per angelum completa.

RESPON. Dicendum, quod annuntiatio con-
gruo ordine per angelum est perfecta. Tria enim an-
gelus intendebat circa Virginem. Primo quidem,
reddere mentem eius attentam ad tantæ rei con-
siderationem, quod quidem fecit, eam salutandam
quadam noua & insolita salutatione. Vnde
Origene.* dicit super Lucam, quod si sciuisset ad
angelum quempiam similem esse factum sermonem
(ut pote quæ habebat legis scientiam) num-
quam eam quasi peregrina talis saluatio terruif-

fer: in qua quidem salutatione, premisit idoneitatem
eius ad conceptum, in hoc quod dixit, Gratia plena:
expressit conceptum, in hoc quod dixit, Dominus
tecum: & prænuñtiauī honorem consequentem,
cum dixit, Benedicta tu in mulieribus. Secundo au-
tem, intendebat eam instruere de mysterio incarna-
tionis, quod in ea erat implendum, quod quidem
fecit in prænuñtando conceptum & partum, dicens,
Ecce concipies in utero &c. & ostendendo dignita-
tem prolis conceptæ, cum dixit, Hic erit magnus, &
etiam demonstrando modum conceptionis, cum
dixit, Spiritus sanctus superueniet in te. Tertio, inten-
debat animum eius inducere ad consensum, quod
quidem fecit exemplo Elisabeth, & ratione ex diui-
na omnipotentia sumpta.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod animo hu-
mili nihil est mirabilius quam auditus sue excellen-
tiæ; admiratio autem maxime attentionem animi
facit: & ideo angelus uolens mentem Virginis atten-
tam reddere ad auditum tanti mysterii, ab eius lau-
de incipit.

AD SECUNDVM Dicendū, quod Ambr.* expresse
dicit super Lucam, quod beata Virgo de uerbis angeli
nō dubitauit. Dicit. n. temperatior est Mariæ respon-
sio, quam uerba sacerdotis. Hæc ait, Quomodo fiet
istud: ille respondit. Vnde hoc sciam? Negat ille se cre-
dere, qui negat se scire ista: non dubitat esse facien-
dum, quod quomodo fieri possit inquit. Aug.* ta-
men uidetur dicere, quod dubitauerit. Dicitur enim
in lib. Quæstionum ueteris & noui testamenti: Am-
bigenti Mariæ de conceptu, possibilitatem angelus
prædicat: sed talis dubitatio magis est admirationis,
quā incredulitatis: & ideo probationem angelus
inducit, non ad auferendam infidelitatem, sed magis
ad remouendam eius admirationem.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut Ambr. di-
cit in Hexameron, ob hoc multæ steriles præuen-
runt, ut partus credatur Virginis; & ideo conceptus
Elisabet sterilis inducitur, non quasi sufficiens argu-
mentum, sed quasi quoddam figurale exemplum:
& ideo ad confirmationem huius exempli subditur
argumentum efficax ex omnipotentia diuina.

QVAESTIO XXXI.

De conceptione saluatoris quod ad materiam de qua corpus eius conceptum est, in octo articulos diuisa.

¶ Super quæst. trigesi-
mæ prima articulum
primum.

TITULUS clarus.
In corpore v-
na conclusio: Con-
niens fuit, ut Chris-
tus carnem lumen-
ret ex Maria ex Adā
deriuata. Probatur:
Christus assumpsit
naturam humanā, ut
eam a corruptione
purgaret. ergo as-
sumpsit eam, secun-
dum quod erat ex ori-
gine uitata ex Adā,
ergo conueniens fuit,
ut assumeret carnem
ex Maria ex Adam
deriuata. Prima con-
sequencia probatur:
quia natura humana
non aliter indigebat
purgatione. Secun-
da uero probatur,
ut sic per assumptio-
nem curaretur hu-
mana natura.
¶ Nota hic, quod
assum-

DEINDE considerandum
est, de ipsa conceptione
saluatoris. Primo, quan-
tum ad materiā, de qua eius cor-
pus conceptū est. Secundo quan-
tum ad conceptionis auctorem.
Tertio, quantum ad modum &
ordinem conceptionis.

CIRCA primum queruntur octo.

¶ Primo, Vtrum caro Christi fuerit sumpta de Adam.

¶ Secundo, Vtrum fuerit sumpta de Dauid.

¶ Tertio, De genealogia Christi, quæ in euangeliiis ponitur.

¶ Quarto, Vtrum decuerit Christum nasci de femina.

tem animæ ad mate-
riam aliquam gaudii,
& auertere materia
timoris: ut sic huma-
nus animus sensuales
motus sequens absq-
timore lætus reddat.
Er propterea, noli in
dicto signo pedem
iudicijingere: sed me
moro: quod in his
saluta. Ma.
que sine per accidēs
contingit etiam sap-
ientes falli.

¶ Super quæstionis
30. articulum quar-
tum.

TITULUS querit
de ordine dicto-
rum ab angelo annū-
tiate.

In corpore una cō-
clatio: Annuntiatio
congruo ordine per
angelum est perfecta.
Probatur quia tria in
tertia. J. attentio, in-
structio, & consen-
sus, conuenienter or-
dinata, facta procura-
ta, sunt. Omnia cla-
re patent in litera:
¶ In response ad
primum, perspicue na-
turam humilitatis
reddere. Animam ad
mirabilem suam lau-
dum, quia assidue a-
nimus humilis circa
imperfectiones suas
condignaque illis
mercedem uersatur,
quo fit ut magnum
de se audire, ut no-
num, insolitum, cel-
sum, atque occultū,
& admirationem sibi pa-
riat. Hinc autem ha-
bemus unde no sp̄-
fos cognoscere intus
possimus, si uere hu-
miles sumus, nam ad
nostras laudes si nul-
lus admirationis mo-
tus confurgit, perci-
pere possimus quan-
tum ab humili anti-
mo longe sumus.

¶ 2 Præter. Probatio aut prætermi-
ti debet in his, quæ dubia nō sūt,
aut prætermitti in his, quæ dubia
esse possunt: sed angelus primo
uidetur annūtiasse id, de quo Vir-
go dubitaret, & dubitando quæ-
reret, dicens, Quomodo fiet i-
stud: & postea probationem
adiunxit, tum ex exemplo Elifa-
beth, tum ex Dei omnipotentia:
ergo inconuenienti ordine annū-
tiatio per angelum est effecta.
¶ 3 Præter. Maius non potest pro-
bari sufficienter per minus: sed
maius fuit uirginem parere, quā

uerulam: ergo non fuit sufficiens probatio angeli, probantis conceptum Virginis ex conceptu lenis.
SED CONTRA est, quod dicitur Rom. 13. Quæ a Deo sunt, ordinata sunt: angelus autem missus est a Deo, ad hoc, quod Virgini annuntiaret, ut dicitur Luc. ergo ordinatissime fuit annuntiatio per angelum completa.
RESPON. Dicendum, quod annuntiatio congruo ordine per angelum est perfecta. Tria enim angelus intendebat circa Virginem. Primo quidem, reddere mentem eius attentam ad tantæ rei considerationem, quod quidem fecit, eam salutandam quadam noua & insolita salutatione. Vnde Origene.* dicit super Lucam, quod si sciuisset ad angelum quempiam similem esse factum sermonem (ut pote quæ habebat legis scientiam) numquam eam quasi peregrina talis saluatio terruif-

uerulam: ergo non fuit sufficiens probatio angeli, probantis conceptum Virginis ex conceptu lenis.

SED CONTRA est, quod dicitur Rom. 13. Quæ a Deo sunt, ordinata sunt: angelus autem missus est a Deo, ad hoc, quod Virgini annuntiaret, ut dicitur Luc. ergo ordinatissime fuit annuntiatio per angelum completa.

RESPON. Dicendum, quod annuntiatio con-
gruo ordine per angelum est perfecta. Tria enim an-
gelus intendebat circa Virginem. Primo quidem,
reddere mentem eius attentam ad tantæ rei con-
siderationem, quod quidem fecit, eam salutandam
quadam noua & insolita salutatione. Vnde
Origene.* dicit super Lucam, quod si sciuisset ad
angelum quempiam similem esse factum sermonem
(ut pote quæ habebat legis scientiam) num-
quam eam quasi peregrina talis saluatio terruif-

Li. 2. in Luc.
c. 2. cuius ti-
tulus est 3
De Maria in
arrogatiōe
&c. to. 5.
In lib. 6. ex
nouo testa-
to. q. 5. in prin-
cipio respon-
sionis. to. 49

assumptio, qua verbum Dei incarnatum est, potest referri ad tria, scilicet ad naturam humanam uel ad naturam humanam infectam, uel ad humanitatem quae unita est verbo. Et si quidem referatur ad naturam humanam, nulla est quaestio: & similiter si referatur ad hanc humanitatem, nam filius est & homo & hic homo; sed si referatur ad naturam humanam infectam, aliter oportet dicere: quoniam Christus non est, nec unquam fuit homo infectus. Et propterea non potest sumptum dicere, quod Verbum assumptum naturam infectam; sed dicimus quod assumptum naturam humanam ex uitiata origine descendente, ita quod infectio non determinat naturam assumptam, sed originem eius; ex hoc enim Christus infectam in reliquo humano genere naturam curauit, quod naturam ex infecta illa origine descendente, non tamen infectam assumpsit, ut sic sanans Christi natura esset expertus omnis morbi, sicut primum alterans est in altera huiusmodi.

¶ Non secundo, quod quia alius est morbus naturae alius personae (personae actualibus peccatis inficitur, natura autem solo originali per se loquendo) ideo Author de naturae reparatione loquens per se, dixit quod natura humana non indigebat reparatione, nisi secundum quod infecta erat per originem uitiatam.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit ad Heb. 2. Nusquam angelos apprehendit, scilicet filius Dei: sed semen Abraham apprehendit; semen autem Abraham sumptum est ex Adam. ergo corpus Christi fuit formatum de materia ex Adam sumpta.

RESPON. Dicendum, quod Christus humanam naturam assumpsit, ut eam a corruptione purgaret. Non autem purgatione indigebat natura humana, nisi secundum quod infecta erat per originem uitiatam, qua ex Adam descendebat: & ideo conueniens fuit, ut carnem sumeret ex materia ab Adam deriuata, ut ipsa natura per assumptionem curaretur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod secundus homo, id est, Christus, dicitur esse de caelo, non quidem quantum ad materiam corporis: sed, uel quantum ad uirtutem formatiuam corporis eius, uel etiam quantum ad ipsam eius diuinitatem. Secundum autem ma-

¶ Quinto, Vtrum fuerit de purissimis sanguinibus uirginis corpus eius formatum.

¶ Sexto, Vtrum caro Christi fuerit in antiquis patribus, secundum aliquid signatum.

¶ Septimo, Vtrum caro Christi in patribus fuerit peccato obnoxia.

¶ Octauo, Vtrum fuerit decimata in lumbis Abraham.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum caro Christi fuerit sumpta de Adam.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod caro Christi non fuerit sumpta ex Adam. Dicit enim Apostolus 1. ad Corinth. 15. Primus homo de terra terrenus, secundus homo de caelo caelestis. Primus autem homo est Adam, secundus est Christus, ergo Christus non est ex Adam, sed habet ab eo distinctam originem.

¶ 2. Praet. Conceptio Christi debuit esse maxime miraculosa; sed maius est miraculum formare corpus hominis ex limo terrae, quam ex materia humana, quae de Adā trahitur, ergo uidetur quod non fuerit continens Christum ab Adā carnem sumpsisse, ergo uidetur, quod corpus Christi non debuit formari de massa humani generis deriuata ab Adam, sed de alia qua alia materia.

¶ 3. Praet. Peccatum in hunc mundum intrauit per unum hominem, scilicet per Adam: quia omnes in eo originaliter existentes, peccauerunt, ut patet Ro. 5. sed si corpus Christi fuisset ab Adam sumptum, ipse etiam in Adam originaliter fuisset, quando peccauit, ergo peccatum originale contraxisset, quod non decebat Christi puritatem. non ergo corpus Christi est formatum de materia sumpta ab Adam.

teriam corpus Christi fuit terrenum, sicut & corpus Ade.

AD SECUNDVM Dicendum, quod sicut supra dictum est, mysterium incarnationis Christi est quiddam miraculosum, non sicut ordinatum ad confirmationem fidei, sed sicut articulus fidei, & ideo in mysterio incarnationis non requiritur, quid sit maius miraculum, sicut in miraculis, quae sunt ad confirmationem fidei: sed quid sit diuina sapientie conuenientius, & magis expediens humanae salutis, quod requiritur in omnibus, quae fidei sunt. Vel potest dici, quod in mysterio incarnationis, non solum attenditur miraculum ex materia conceptus, sed magis ex modo conceptionis & partus: quia scilicet Virgo concepit & peperit.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut supra dictum est, corpus Christi fuit in Adam secundum corpus substantiam, quia scilicet ipsa materia corporis Christi deriuata est ab Adam. Non autem fuit ibi secundum seminalem rationem, quia non est concepta ex uirilii semine, & ideo non contraxit originale peccatum: sicut de ceteri, qui ab Adam per uiam uirilii seminis deriuantur.

ARTICVLVS II.

Vtrum caro Christi fuerit sumpta de Dauid.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod Christus non sumpsit carnem de semine Dauid. Matt. enim genealogiam Christi texens eam ad Ioseph perducit; Ioseph autem non fuit pater Christi, ut supra dictum est. non ergo, uidetur, quod Christus de genere Dauid descendit.

¶ 2. Praet. Aaron fuit de tribu Leui, ut patet Exod. 6. Maria autem mater Christi cognata dicitur Elisabeth, quae est filia Aaron, ut patet Luc. 1. Cum ergo Dauid fuerit de tribu Iuda, ut patet Matth. 1. uidetur quod Christus de semine Dauid non descendit.

¶ 3. Praeterea. Hieronymus uigesimo secundo dicitur de Iechonia, Scribe istum uirum sterilem, nec enim erit de semine eius uir, qui sedeat super solium Dauid: sed de Christo dicitur Isai. no. no. Super solium Dauid sedebit. ergo Christus non fuit de semine Iechoniae, & per consequens, nec de genere Dauid: quia Matth. a Dauid per Iechoniam seriem generationum perducit.

SED CONTRA est, quod dicitur Ro. 1. Qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem.

RESPON. Dicendum, quod Christus specialiter duorum antiquorum patrum filius dicitur esse, Abraham & Dauid, ut patet Matth. 1. Cuius est multiplex ratio. Prima quidem, quia ad hos specialiter de Christo promissio facta est: dictum est enim Abraham Gen. 22. Benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae, quod Apost. de Christo exponit, dicens Galat. 3. Abraham dicta sunt promissiones, & semini eius. non dicitur & semini tuo, qui est Christus. Ad Dauid autem dictum est, de fructu uentris tui ponam super sedem tuam. Vnde & populus Iudeorum, ut regem honorifice suscipientes, dicebant Matth. 21. Osanna filio Dauid. Secunda ratio est, quod Christus futurus erat rex, propheta, & sacerdos: Abraham autem sacerdos fuit, ut patet ex hoc, quod dominus dixit ad eum Genes. 15. Sume tibi uaccam trien-

Ioseph. Erant enim aliqui ex Iudæis, qui propter peccata regum Iuda, credebant Christum ex Dauid non per reges: sed per aliam eius stirpem hominum priuatorum, esse nasciturum. Alii uero dixerunt, quod Matthæus posuit patres carnales: Lucas uero posuit patres spirituales, scilicet iustos uiros, qui dicuntur patres propter similitudinem honestatis. In libro uero de Questionibus ueteris & noui testamenti * respōdetur, quod non est intelligendum, quod Ioseph a Luca dicatur esse filius Heli, sed quod Heli & Ioseph fuerunt patres Christi diuersimode a Dauid descendentes. Vnde de Christo dicitur, quod putabatur filius Ioseph & quod ipse etiam Christus fuit Heli filius, quasi diceret quod Christus ea ratione qua dicitur filius Ioseph, potest dici filius Heli, & omnium eorum, qui ex stirpe Dauid descenderunt, sicut Apostolus dicit Rom. nono. Ex quibus, scilicet Iudæis, Christus est secundum carnem. Augustinus * uero in libro de Questionibus Euang. tripliciter soluit dicens, Tres causæ occurrunt, quarum aliquam Euangelista secutus est. Aut enim unus Euangelista patrem Ioseph, a quo genitus est, nominauit, alter uero uel auum maternum, uel aliquem de cognatis maioribus posuit, aut unus erat Ioseph naturalis pater & alter eum adoptauerat, aut more Iudæorum, cum sine filiis unus decessisset, eius uxorem propinquus accipiens, filium quem genuit, propinquo mortuo deputauit, quod etiam quoddam genus adoptionis legalis est, ut ipse Augustinus * dicit in secundo de consensu Euang. Et hæc ultima causa est uerior, quam & Hieronymus super Matth. ponit, & Eusebius. † Cæsariensis in ecclesiastica historia ab Africano Historiographo traditam asserit. Dicunt enim, quod Nathan de Melchisedech diuersis temporibus de una eademque uxore Iesca nomine singulos filios procreauerunt; quia Nathan qui per Salomonem descendit, uxorem eam primum cepit, & relicto filio uno Iacob nomine, defunctus est, post cuius obitum (quoniam lex uidebat alij uiro non uetat nubere) Melchisedech per Nathan genus ducit, cum esset ex eadem tribu, sed non ex eodem genere, relictam Nathan accepit uxorem, ex qua etiam ipse suscepit filium nomine Heli. Et sic ex diuerso patrum genere efficiuntur Iacob & Heli uterini fratres, quorum alter, idest, Iacob frater sui Heli sine liberis defuncti, ex mandato legis accipiens uxorem, genuit Ioseph natura quidem generis sui filium, secundum uero legis præceptum Heli efficitur filius, & ideo Matthæus dicit, Iacob genuit Ioseph: sed Lucas, quia legalem generationem describit nullum nominat aliquem genuisse. Et quæuis Damasc. * dicat, quod beata Virgo Maria Ioseph attinebat secundum illam originem, qua pater eius dicitur Heli, quia dicit eam ex Melchisedech descendisse, tamen credendum est, quod etiam ex Salomone originem duxerit, secundum aliquem modum per illos patres, quos enumerat Matthæus, qui carnalem Christi generationem dicit enarrare, præsertim cum Ambrosius * dicat Christum de semine Iechoniam descendisse.

In lib. q. ex nouo test. g. incipit. De gente perferre q. 56. & in alio li. g. incip. Cur facta & dist. q. 6. to. 4.

Li. 2. c. 5. ad med. to. 4.

Li. 2. c. 3. circa pri. to. 4. Euseb. li. 1. h. eccl. 6. parum ad me. Idem hæc de Ambrosio li. 1. 3. iter pri. & me to. 1. Alias elicha.

Alias germis.

Li. 4. Orth. de ci. 15. ante med.

Li. 3. in Luc. de comando ad h. to. 1. Lib. 2. c. 4. in prin. & post me. suum to. 4.

Alias abolitio.

AD TERTIUM Dicendum, quod sicut dicit Aug. † in li. de consensu euang. Matth. regiam in Christo instituerat insinuare personam. Lucas autem sacerdotalem. Vñ in generationibus. Matthæi significatur nostrorum susceptio peccatorum a dño Iesu Christo, in quantum sper carnis originem similitudinem carnis peccati assumpsit. In generationibus autem Lucæ signatur nostrorum ablutio * peccatorum, quæ est sacrificium Christi, & ideo generationes Matthæi descendens enumerat, Lucas autem ascendens, inde etiam est, quod Matthæus ab ipso Dauid per Salomonem descendit, in cuius matre ille peccauit: Lucas uero ad ipsum Dauid per Nathan ascendit, per cuius nominis prophetam Deus peccatum illius expiauit. Et inde est etiam, quod quia Matthæus ad mortalitatem nostram Christum descendere uoluit signare, ipsas generationes ab Abraham usque ad Ioseph, & usque ad ipsum Christi natiuitatem descendendo, commemorauit ab initio Euangelii sui. Lucas autem non ab initio, sed a baptismo Christi generationem narrat, nec descendendo sed ascendendo ratiō sacerdotum in expiandis peccatis magis assignas, ubi testimonium Ioannes perhibuit dicens, Ecce qui tollit peccatum mundi. Ascendendo autem trahit ab Abraham, & peruenit ad Deum, cui mundati & expiati reconciliamur. Merito etiam adoptionis originem ipse suscepit * quia per adoptionem efficiuntur filii Dei, per carnalem uero generationem, filius Dei filius hominis factus est. Satis autem demonstrat non se ideo dixisse Ioseph filium Heli, quod de illo sit genitus: sed quod ab illo fuerit adoptatus, cum & ipsum Adam filium Dei dicitur, cum sit factus a Deo. Numerus etiam quadragenarius us ad tempus presentis uitæ pertinet, propter quatuor partes mundi, in quo mortalem uitam ducimus sub Christo regnante. Quadraginta autem quater habent decem, & ipsa decem ab uno usque ad quatuor progrediente numero consumantur. Posset etiam denarius ad decalogum referri, & quaternarius ad presentem uitam, uel etiam ad quatuor Euangelia, secundum quod Christus regnat in nobis. Et ideo Matth. regiam personam Christi commendans, quadraginta personas posuit, excepto ipso.

etiam est, quod Matthæus ab ipso Dauid per Salomonem descendit, in cuius matre ille peccauit: Lucas uero ad ipsum Dauid per Nathan ascendit, per cuius nominis prophetam Deus peccatum illius expiauit. Et inde est etiam, quod quia Matthæus ad mortalitatem nostram Christum descendere uoluit signare, ipsas generationes ab Abraham usque ad Ioseph, & usque ad ipsum Christi natiuitatem descendendo, commemorauit ab initio Euangelii sui. Lucas autem non ab initio, sed a baptismo Christi generationem narrat, nec descendendo sed ascendendo ratiō sacerdotum in expiandis peccatis magis assignas, ubi testimonium Ioannes perhibuit dicens, Ecce qui tollit peccatum mundi. Ascendendo autem trahit ab Abraham, & peruenit ad Deum, cui mundati & expiati reconciliamur. Merito etiam adoptionis originem ipse suscepit * quia per adoptionem efficiuntur filii Dei, per carnalem uero generationem, filius Dei filius hominis factus est. Satis autem demonstrat non se ideo dixisse Ioseph filium Heli, quod de illo sit genitus: sed quod ab illo fuerit adoptatus, cum & ipsum Adam filium Dei dicitur, cum sit factus a Deo. Numerus etiam quadragenarius us ad tempus presentis uitæ pertinet, propter quatuor partes mundi, in quo mortalem uitam ducimus sub Christo regnante. Quadraginta autem quater habent decem, & ipsa decem ab uno usque ad quatuor progrediente numero consumantur. Posset etiam denarius ad decalogum referri, & quaternarius ad presentem uitam, uel etiam ad quatuor Euangelia, secundum quod Christus regnat in nobis. Et ideo Matth. regiam personam Christi commendans, quadraginta personas posuit, excepto ipso.

Sed hoc intelligendum est, si sit idem Iechonias, qui ponitur in fine secundi quaterdenarii & in principio tertij ut Augustinus * uult: quod dicit factum esse ad significandum, quod in Iechonia facta est quadam deflexio ad extraneas gentes, quando in Babyloniam transmigratum est, quod præfigurabat Christum a circumsione ad præputium migratum. Hieronymus * autem dicit duos fuisse, Ioachim, idest, Iechoniam, patrem scilicet & filium, quorum uterque in generatione Christi assumitur, ut constat distinctio generationum, quas Euangelista per tres quaterdenarios, distinguit, quod ascendit ad quadraginta duas personas.

Qui etiam numerus sanctæ conuenit ecclesiæ: hic enim numerus confurgit ex senario, qui significat laborem presentis uitæ, & septenario, qui significat quietem uitæ future: sexies enim septem sunt quadraginta duo.

Ipse etiam quaterdenarius, quia ex denario & quaternario constituitur per aggregationem, ad eandem significationem pertinere potest, que attributa est quadragenario, qui confurgit ex eisdem numeris secundum multiplicationem. Numerus autem quo Lucas utitur in generationibus Christi, significat uniuersitatem peccatorum. Denarius enim tanquam iustitia numerus in decem præceptis legis ostenditur. Peccatum autem est legis transgressio. Denarii uero numeri transgressio est undenarius. Septenarium autem significat uniuersitatem: quia uniuersum tempus septenario dierum numero uoluitur: septies autem undecim sunt septuaginta septem, & ita per hoc significatur uniuersitas peccatorum, que per Christum tolluntur.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut Hieronymus * super Matth. dicit, quia Ioram rex generi se miscerat in piissimæ Iezabelis, iccirco usque ad tertiam generationem,

Henr. in perim. lib. 10.

Aug. ex no. qui Deu. to. 4.

Mat. in gen. 26.

Li. 2. c. 3. circa pri. to. 4.

Mat. in ill. 1. post in migram. Babyl. h. d. 1. h. d. 1. h. d. 1.

3. d. ant. opa.

Mat. in ill. 1. post in migram. Babyl. h. d. 1. h. d. 1. h. d. 1.

tionem, eius memoria tollitur, ne in sancta nati-
 tis ordine poneretur. Et ita vt Chryl.† dicit, quanta
 benedictio facta est super Iesu, qui vindictam fece-
 rat super domum Acab & Iezabel, tanta est male-
 dictio super domum Ioram, propter filiam iniqui
 Achab & Iezabel, vt vsq; ad quartam generati-
 onem praevidentur filij eius de numero regum, sicut scri-
 ptum est Exo. 20. Reddam peccatum parentum in
 filios vsq; ad tertiā. & quartam generationem. Est
 etiam attendendum, quod & alij reges fuerunt pec-
 catores, qui in genealogia Christi ponuntur: sed
 non fuit eorum continua impietas. Nam ut dicitur
 in lib. *Quaestionum veteris & noui Testamen-
 ti, Salomon merito patris sui dimissus in regno est,
 Roboam merito Afa filij sui. horum autem trium
 continuauit impietas.

Hom. 2. in
 Gen. 1. in
 Gen. 2. in
 Gen. 3. in
 Gen. 4. in
 Gen. 5. in
 Gen. 6. in
 Gen. 7. in
 Gen. 8. in
 Gen. 9. in
 Gen. 10. in
 Gen. 11. in
 Gen. 12. in
 Gen. 13. in
 Gen. 14. in
 Gen. 15. in
 Gen. 16. in
 Gen. 17. in
 Gen. 18. in
 Gen. 19. in
 Gen. 20. in
 Gen. 21. in
 Gen. 22. in
 Gen. 23. in
 Gen. 24. in
 Gen. 25. in
 Gen. 26. in
 Gen. 27. in
 Gen. 28. in
 Gen. 29. in
 Gen. 30. in
 Gen. 31. in
 Gen. 32. in
 Gen. 33. in
 Gen. 34. in
 Gen. 35. in
 Gen. 36. in
 Gen. 37. in
 Gen. 38. in
 Gen. 39. in
 Gen. 40. in
 Gen. 41. in
 Gen. 42. in
 Gen. 43. in
 Gen. 44. in
 Gen. 45. in
 Gen. 46. in
 Gen. 47. in
 Gen. 48. in
 Gen. 49. in
 Gen. 50. in

Matt. 2. in
 Luc. 2. in
 Luc. 3. in
 Luc. 4. in
 Luc. 5. in
 Luc. 6. in
 Luc. 7. in
 Luc. 8. in
 Luc. 9. in
 Luc. 10. in
 Luc. 11. in
 Luc. 12. in
 Luc. 13. in
 Luc. 14. in
 Luc. 15. in
 Luc. 16. in
 Luc. 17. in
 Luc. 18. in
 Luc. 19. in
 Luc. 20. in
 Luc. 21. in
 Luc. 22. in
 Luc. 23. in
 Luc. 24. in

Luc. 2. in
 Luc. 3. in
 Luc. 4. in
 Luc. 5. in
 Luc. 6. in
 Luc. 7. in
 Luc. 8. in
 Luc. 9. in
 Luc. 10. in
 Luc. 11. in
 Luc. 12. in
 Luc. 13. in
 Luc. 14. in
 Luc. 15. in
 Luc. 16. in
 Luc. 17. in
 Luc. 18. in
 Luc. 19. in
 Luc. 20. in
 Luc. 21. in
 Luc. 22. in
 Luc. 23. in
 Luc. 24. in

Luc. 2. in
 Luc. 3. in
 Luc. 4. in
 Luc. 5. in
 Luc. 6. in
 Luc. 7. in
 Luc. 8. in
 Luc. 9. in
 Luc. 10. in
 Luc. 11. in
 Luc. 12. in
 Luc. 13. in
 Luc. 14. in
 Luc. 15. in
 Luc. 16. in
 Luc. 17. in
 Luc. 18. in
 Luc. 19. in
 Luc. 20. in
 Luc. 21. in
 Luc. 22. in
 Luc. 23. in
 Luc. 24. in

Luc. 2. in
 Luc. 3. in
 Luc. 4. in
 Luc. 5. in
 Luc. 6. in
 Luc. 7. in
 Luc. 8. in
 Luc. 9. in
 Luc. 10. in
 Luc. 11. in
 Luc. 12. in
 Luc. 13. in
 Luc. 14. in
 Luc. 15. in
 Luc. 16. in
 Luc. 17. in
 Luc. 18. in
 Luc. 19. in
 Luc. 20. in
 Luc. 21. in
 Luc. 22. in
 Luc. 23. in
 Luc. 24. in

Luc. 2. in
 Luc. 3. in
 Luc. 4. in
 Luc. 5. in
 Luc. 6. in
 Luc. 7. in
 Luc. 8. in
 Luc. 9. in
 Luc. 10. in
 Luc. 11. in
 Luc. 12. in
 Luc. 13. in
 Luc. 14. in
 Luc. 15. in
 Luc. 16. in
 Luc. 17. in
 Luc. 18. in
 Luc. 19. in
 Luc. 20. in
 Luc. 21. in
 Luc. 22. in
 Luc. 23. in
 Luc. 24. in

A ¶ 3 Præter Illi, qui concipiuntur ex femina, quandam
 immunditiam patiuntur, vnde dicitur Iob 25. Num
 quid iustificari potest homo comparatus Deo, aut
 apparere mundus natus de muliere? sed in Christo
 nulla immunditia esse debuit: ipse enim est Dei sa-
 pientia, de qua dicitur Sap. 7. Nihil inquinatum in
 illam incurrit. ergo non uideretur, q̄ debuerit car-
 nem assumere de femina.

SED CONTRA est, quod dicitur Gal. 4. Misit Deus
 filium suum factum ex muliere.

RESPON. Dicendum, q̄ licet filius Dei carnē hu-
 manā assumere potuerit, de quacumq; materia vo-
 luisset: conuenientissimum tamen fuit, ut de femina
 carnem acciperet. Primo quidē, quia per hoc tota
 humana natura nobilitata est. vnde Aug. * dicit i li.
 8. 3. Quæst. Hominis liberatio in vtroq; sexu debuit
 apparere. Ergo, quia virum oportebat suscipere, q̄
 sexus honorabilior est, conueniens erat vt feminei
 sexus liberatio hinc appareret, q̄ ille vir de femina
 natus est. Secundo, quia per hoc veritas incarnatio-
 nis astringitur. Vnde Amb. * dicit in lib. de incar. Mul-
 ta in Ch̄o secundum naturam inuenies, & vltra na-
 turam: secundum conditionē etenim naturę in ute-
 ro feminei. f. corporis fuit, sed supra conditionē vir-
 go concepit, virgo genuit, vt crederes, q̄ Deus
 erat, qui inuouabat naturā, & homo erat, qui secun-
 dum naturā nascebatur ex homine. Et Aug. * dicit
 in Epist. ad Voluf. Si omnipotens Deus hoīem vbi-
 cumq; formatum, non ex materno vtero crearet,
 sed repentinum inferret aspectibus, nonne opinio-
 nem confirmaret erroris, nec hoīem verum susce-
 pisse, vilo modo crederetur, & dum omnia mirabi-
 liter facit, auferret quod misericorditer fecit? Nūc
 vero ita inter Deum & hoīem mediator apparuit,
 vt in unitate personę copulans vtramq; naturā, &
 solita sublimaret insolitis, & insolita solitis reape-
 raret. Tertio, quia per hunc modum cōpletur om-
 nis diuersitas generationis humanę. Nam primus
 homo productus est ex limo terrę sine viro & fe-
 mina: Eua vero producta est ex viro sine femina: a-
 lij vero homines nascuntur ex viro & femina. unde
 hoc quartum, quasi Christo proprium relinqueba-
 tur, ut produceretur ex femina sine viro.

D AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ quia sexus mascu-
 linus est nobilior q̄ femineus, ideo humanā naturā
 in masculino sexu assumpsit: ne tñ sexus femineus
 contēneretur, congruū fuit, ut carnē assumeret de
 femina. vñ A. u. dicit in li. * de Ago. Ch̄iano: Nolite
 vos ipsos cōtēnere viri, filij Dei viri suscipit: nolite
 vos ipsas cōtēnere femina, filij Dei nat⁹ ex femina ē.
 AD SECVDVM dicendum, q̄ sicut Aug. * dicit 23.
 lib. contra Faustum (qui hac obiectione utebatur)
 Non plane, inquit, catholica fides, quæ Ch̄m Dei
 filium, natum fm carnē credit ex virgine, vilo mo-
 do eundem Dei filium sic in utero mulieris inclu-
 dit, quasi extra non sit, quasi celi & terrę administra-
 tionem deseruerit, quasi a patre recesserit: sed vos
 Manichæi corde illo, quo nihil potestis nisi corpo-
 ralia phātasmatata cogitare ista omnino nō capitis.
 ut. n. dicit in Epist. * ad Voluf. Hominum iste sensus
 est, nihil nisi corpora valentiū cogitare, quorū nul-
 lum pōt esse vbiq; totū: qm̄ per innumerabiles par-
 tes aliud alibi habeat necesse est. Longe alia est aīa
 natura q̄ corporis, quanto magis Dei, qui creator
 est aīa & corporis, & nouit ubique totus esse &
 nullo contineri loco: nouit venire, non recedēdo
 ubi erat: nouit abire, non deserēdo quo. venerat.

Tertia S. Thomæ. P AD

ARTICVLVS IIII.
 Virum decernerit Christum nasci de
 femina.

A D QVARTVM sic procedit.
 Videtur q̄ materia corpo-
 ris Christi non debuerit esse as-
 sumpta de femina. Sexus enim
 masculinus est nobilior, quā
 sexus femineus: sed maxime de-
 cuit ut Christus assumeret id,
 quod est perfectum in humana
 natura. ergo videt q̄ nō debue-
 rit de femina carnem assumere,
 sed magis de viro: sicut & Eua
 de costa viri formata est.

¶ 2 Præter. Quicumque ex femina
 concipitur, vtero femina inclu-
 ditur: sed Deo qui coelum & terram implet (ut dicitur
 Hierem. 23.) non competit quod paruo femi-
 nae utero includatur. ergo videtur quod nō debue-
 rit concipi de femina.

¶ Super Quaestionis
 trigesima prima Ar-
 ticulum quartum.

Titulus clarus.
 ¶ In corpore
 vnica cōclusio:
 Conuenientissimū fuit
 vt de femina carnem
 assumeret filius Dei.
 Probatur tripliciter.
 Omnia clara sunt.

¶ In responsione ad
 tertium vide, q̄ dupli-
 citer excluditur im-
 munditia, & ab huma-
 nitate, prima respon-
 sione, & a verbo Dei
 secunda responsione.

¶ In responsione ad
 tertium vide, q̄ dupli-
 citer excluditur im-
 munditia, & ab huma-
 nitate, prima respon-
 sione, & a verbo Dei
 secunda responsione.

¶ In responsione ad
 tertium vide, q̄ dupli-
 citer excluditur im-
 munditia, & ab huma-
 nitate, prima respon-
 sione, & a verbo Dei
 secunda responsione.

Cap. 6. circa
 med. to. 2.

q. 11. in med.
 to. 4.

Cap. 6. circa
 med. to. 2.

Est epist. an
 te med. to. 2.

Ca. 11. circa
 med. to. 3.

Li. 23. ca. 10.
 ante med. to. 6.

Est epist. ali
 qua. to. 2.

Est epist. ali
 qua. to. 2.

AD TERTIUM dicendum, qd in conceptione vi-
ri ex femina non est aliquid immundum, inquantu
est opus Dei, vnde dicitur Act. 10. Quod Deus crea-
uit, tu ne commune dixeris. i. immundum. Est ibi
tamen aliqua immunditia ex peccato proveniens,
prout cum libidine quis concipitur ex commistio-
ne maris & femine, quod tamen in Christo no fuit,
vt supra ostensum est.*

q. 19. ar. 2.

Cap. 6. circa
med. co. 6.

Si tamen aliqua esset ibi immunditia, ex ea non
inquinaretur Dei verbum, quod nullo modo est
immutabile vel alterabile. Vnde Aug.* dicit in lib.
contra quinque haereses, Dicit Deus creator homi-
nis, Quid est quod te permouet in mea natiuitate?
non sum libidinis conceptus cupiditate. ego mat-
rem de qua nascerer feci. Si solis radius cloacarū
fordes siccare nouit, eis inquinari non nouit, quan-
to magis splendor lucis aeternae, quocumq; radi-
auerit mundare potest, & ipse pollui non potest?

ARTICVLVS V.

¶ Super Quaestio-
nis trigesima prima
Articulum
quintu.

q. 21. q. 2.
ar. 5.

Vtrū corpus Christi de purissimis san-
guinibus virginis formatu fuerit.

AD QVINTVM sic procedit.

Videtur qd caro Christi no
fuerit cōcepta ex purissimis san-
guinibus Virginis. Dicitur enim
in collecta, qd Deus verbum suū
de Virgine carnem sumere vo-
luit: sed caro differt a sanguine
Virginis, ergo corpus Christi non
est sumptū de sanguine virginis.

¶ 2 Præ. Sicut mulier formata
est miraculose de viro, sic corp⁹
Christi miraculose formatū est
de virgine: sed mulier non dici-
tur esse formata de sanguine vi-
ri, sed magis de carne & ossibus
eius, secundum illud, quod dicitur
Gen. 2. Hoc nunc os de ossi-
bus meis, & caro de carne mea.

¶ 3 Præ. Corpus Christi fuit
eiusdem speciei cū corporibus
aliorum hominum: sed corpo-
ra aliorum hominum, non for-
mantur ex purissimo sanguine,
sed ex semine & sanguine men-
struo. ergo videtur, quod nec
etiā corpus Christi fuerit cō-
ceptum ex purissimis sanguini-
bus Virginis.

SED CONTRA est, quod Dam.
* dicit in 3. li. qd filius Dei cōstru-
xit sibi ipsū ex castissimis, & purif-
simis sanguinibus virginis car-
nem animatā anima rationali.

RESPON. Dicendum, qd sicut
supra dictum est, * in cōceptio-
ne Christi fuit secundum cōdi-
tionem naturā, qd est natus ex
femina, sed supra conditionē na-
turā, quod est natus ex virgine.
Habet aut hoc naturalis condi-
tio, quod in generatione aialis
femina materiam ministret, ex

li. g. orth. fi.
6. 2. in med.

Art. preced.

quod naturaliter mater materiam ministret, ad superna-
ralem vero modum

F parte aut maris sit principiu a-
ctiuū in generatione, sicut pro-
bat Phil. in lib. * de generatione
aialium. Femina aut, quae ex ma-
re concipit, non est virgo. & iō
ad supernaturalē modū gñatio-
nis Christi pertinet, qd actiuū prin-
cipiu in generatione illa fuerit
virtus supernaturalis diuina: sed
ad naturalē modum generatio-
nis eius pertinet, qd eius materia,
de qua corpus eius cōceptū est,
sit conformis materiae, quā alia
femina subministrat ad concep-
tionē prolis. Haec autem mate-
ria sūm Phil. * in li. de generatio-
ne aialium, est sūguis mulieris,
nō quicumq; sed perductus ad
quandā ampliorē digestionē
per virtutem generatiuā mris,
ut sit materia apta, ad concep-
tū. & ideo ex tali materia fuit
corpus Christi conceptum.

AD PRIMUM ergo dicendum,
qd cū beata virgo fuerit eiusdem
naturae cū alijs feminis, cōsequens
est qd habuerit carnē & ossa eius
de naturā. Carnes aut & ossa in
alijs feminis sūt actuales corpo-
ris partes, ex quibus cōstituitur
integritas corporis; & iō subtra-
hi nō pōt sine corruptione cor-
poris, vel diminutione. Christus
aut, qui venerat corrupta repa-
rare, nullā corruptionē aut di-
minutionē integritati mris eius
inferre debuit, ut sup. dictū est.*
& ideo nō debuit corpus Chri-
sti formari de carne, vel ossibus
virginis, sed de sanguine, qd non-
dum est actū, sed est potentia to-
tum, ut dicitur in lib. de genera-
aialium. & ideo dī carnem de
virgine sumpisse, nō qd materia
corporis eius fuerit actu caro,
sed sanguis, qd est potentia caro.

AN SECVNDVM dicēdū, qd si-
cut in j. parte dictū est, * Adā, qd
iustitutus erat, ut principiu quod
dā humanā naturā, habebat in
suo corpore aliqd carnis & of-
sis, qd nō pertinebat ad integri-
tatē personālē ipsius, sed solum
inquantū erat naturā humanā
principiu, & de tali formata est
mulier absq; viri detrimēto, sed
nihil tale fuit ī corpore virginis,
ex quo corp⁹ Christi posset forma-
ri sine corruptioe mris corp⁹.

AD TERTIVM dicēdū, qd se-
men femine non est generatio-
ni aptū: sed est quiddā imper-
fectū in genere d feminis, qd nō
potuit pducī ad pfectū feminis
cōplementem, pp imperfectionē
virtutis femineae. & iō tale semē
non est materia, qd de necessita-

speciat difformitas
principij actiu: quia
femina ex viro concipi-
ens non est virgo: prin-
cipium autem actiuū
naturaliter ad viuū
speciat. Secunda vero
cōsequētia probatur
auctoritate Philosophi
communem materiam
mulierum ponentis, sū-
guinem talem.

¶ Hoc in loco aduer-
te nouum errorē die-
bus nostris exortum,
dicentem Christum
cōceptum ex sangui-
ne beatae Virginis pu-
rissimo non quocum-
que, sed in corde exi-
stente: ita quod ex
tribus guttis sangui-
nis circa cor beatae
Virginis conceptus
est Christus. Repug-
nat autem hic error
& dictis hic, & An-
brojii supradictae au-
thoritati (secundum
conditionem naturae
i vtero femineo fuit)
& sacrae Scripturae
ex voce Angeli dice-
tis, Ecce concipies
in vtero, non in cor-
de. Et quod proprie
de vtero loquatur, ex
beatae Virginis ver-
bis habetur, quae opti-
me intellexit verba
Angeli, & respon-
dens dixit, Quomodo
fiet istud, quoniam
vtrum nō cognosco?
Si in corde conceptu-
ra erat, male allega-
ta fuisset causa que-
stionis, Quoniam
vtrum nō cognosco:
conceptio enim in
corde non fit ex femi-
ne viri, de modo er-
go concipiendi in v-
tero illo quaesuit, in
quo ex femine concipi
conueit. Amplius,
Beata Virgo in eu-
angelio dicitur praeg-
nans, & quod peperit
filium, & qd est mater;
quae omnia falsa essent.
Nam habens infantem in
corde, non est praeg-
nans, sicut nec si ha-
beret infantem in sto-
macho, aut in ventri-
culo cerebri: praeg-
nans enim sola illa
dicitur, quae in loco
naturali infantē con-
ceptum habet. Simi-
liter nec mater, si-
cut nec Adam fuit
parere, aut mater E-
ua, licet ex eius parte
vna fuerit formata
Eua, tollit ergo veritatem
materitatis beatae
Virginis respectu
Christi error iste.
Vnde & ita
dam-

lib. 4. ar. 2. q. 2.

lib. 4. ar. 2. q. 2.

q. 21. ar. 2.

q. 21. ar. 2.

lib. 4. ar. 2. q. 2.

lib. 4. ar. 2. q. 2.

lib. 4. ar. 2. q. 2.

lib. 4. ar. 2. q. 2.

dāntis fuit Romae, me praesente.

In response ad tertium aduerse diligenter vim arguunt: vt ex notitia modi intelligas solutionem. Obicit duo, tertium argumentum. s. semen & mēstruū esse ex quibus aliorum hominum corpora formantur, tanquam ex materia: conlat enim vtriusque opponi puri sanguini, ac propterea Christi corpus ex eiusdem formatum, si eiusdem est speciei nobiscum. Respondet auctor singillatim ad singula. Et de semine quidem mulieris quatuor dicit: primum, quod non est apud generationem: secundum, quod est in genere feminis imperfectum quid: tertium, quod non est materia necessaria ad conceptum: quartum, quod cum qualiam concupiscentia resoluitur. Et infert Auditor tertium ex primo & secundo, confitens illud a florita re Aristot. In speciali autem dicit corpus Christi non fuisse ex tali materia, tum propter tertium dictum, tum propter quartum: & confirmat illud auctoritate Damasc. Habes hinc Auditor firmare sententiam dicentium id, quod semen mulieris vocatur, esse vere in semine genere, licet vt imperfectū quid, inepum autem esse ad generationem intellege, vt semen quod in genere causae efficiens locum nōst, in s. Met. & propterea non infert Auditor totale exclusionem illius a conceptu, sed necessarium concursum tantummodo excludit.

Super Quaestione trigesima prima Aristotelis sextum.

Itulus occasio nem habet ex errore putantium, corpus Christi formatum ex certa determinata portione transfusa successiue de persona in personam ab Adam, vique ad beatam Virginem: siue hoc se opinant esse commune omnibus hominibus.

re requiratur ad conceptum, sicut Phi. dicit lib. de i. gene. animalium. & ideo in conceptione corporis Christi non fuit: praesertim quia licet sit imperfectum in genere feminis, tamen cum quadam concupiscentia resoluitur, sicut & semen maris. In illo autem conceptu virginali, concupiscentia locū habere nō potuit. & ideo Dam. dicit quod corpus Christi nō semina liter conceptum est. Sāguis autē mēstruus, quem femina per singulos mēses emittunt, impuritate quadam naturalē habet corruptiōis: sicut & cetera superfluitates, quibus natura nō indiget, sed eas expellit. Ex tali autem mēstruo corruptiōnē habere, quod natura repudiat, nō formatur conceptus, sed hoc est purgamentum quoddam illius puri sanguinis, quod digestionē quadam est preparatus ad conceptum, quali purior & perfectior alio sanguine. Habet tamē impuritatē libidinis in conceptione aliorum hominum: inquantū ex ipsa commistione maris & feminae, talis sanguis ad locum generationi cōgruum attrahitur: sed hoc in cōceptione Christi nō fuit, quia operatione Spiritus sancti talis sanguis i vtero Virginis adunatus est, & formatus in plē. Et ideo dicitur corpus Christi ex castissimis & purissimis sanguinibus Virginis formatum.

ARTICVLVS VI.
Vtrum corpus Christi in antiquis patribus fuerit secundum aliquid signatum.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod corpus Christi fuerit secundum aliquid signatum in Adā. & in alijs patribus. Dicitur enim Aug. 10. sup. gene. ad literam, quod caro Christi fuit in Adā, & Abraham, & alijs patribus secundum aliquid signatum.

Præter Rom. i. dicitur, quod Christus factus est ex semine Dauid secundum carnem: sed semen Dauid fuit aliquid signatum in ipso. ergo Christus fuit in Dauid secundum aliquid signatum, & eadem ratione in alijs patribus.

Præter Christus ad humanū genus affinitatem habet, inquantū ex humano genere carne assumptus: sed si caro illa nō fuit secundum aliquid signatum in Adam, nullū videtur habere affinitatem ad humanū genus, quod ex Adā deri-

uatur: sed magis ad alias res, videlicet materiae carnis eius assumpta est. videtur ergo quod caro Christi fuerit in Adam, & in alijs patribus secundum aliquid signatum.

Sed contra est, quod Augustinus dicit 10. super Genes. ad litteram, quocumque modo Christus fuit in Adam & Abraham, & alijs patribus, alij homines etiam ibi fuerunt, sed non conuerterunt: alij autē homines non fuerunt in Adam & Abraham, secundum aliquam materiam signatam, sed solum secundum originem, vt in 1. arte habitū est. ergo neque Christus fuit in Adam, & Abraham, secundum aliquid signatum, & eadem ratione nec in alijs patribus.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, materia corporis Christi non fuit caro, & os beatæ Virginis, nec aliquid, quod fuerit actu pars corporis eius, sed sanguis, qui est potentia caro. Quicquid autem fuit in beata virgine a parentibus acceptum, fuit actu pars corporis beatæ virginis. Vnde illud, quod fuit in beata virgine a parentibus acceptum, non fuit materia corporis Christi, & ideo dicendum est, quod corpus Christi non fuit in Adam, & alijs patribus secundum aliquid signatum, ita scilicet quod ad quā pars corporis Adæ, vel alieuius alterius posset designari determinate, ut diceretur quod ex hac materia determinate, formabitur corpus Christi, sed fuit ibi secundum originem, sicut & caro aliorum hominum: Corpus enim Christi habet relationem ad Adam, & alios patres, mediante corpore matris eius. Vnde nullo alio modo, fuit in patribus corpus Christi, quam corpus matris eius, quod non fuit in patribus secundum materiam signatam, sicut nec corpora aliorum hominum, sit in prima parte dictum est.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod cum dicitur Christus fuisse in Adam, secundum corpulentam substantiam, non est intelligendum hoc modo, quod corpus Christi in Adam fuerit, quædam corpulenta substantia: sed quia corpulenta substantia corporis Christi, id est, materia, quam sumpsit ex virgine, fuit in Adam, sicut in principio actiuo, non autem sicut in materiali principio: quia scilicet, per virtutem generatiuam Adæ, & aliorum ab Adam descendentium vsque ad beatam virginem, factum est ut illa materia prepararetur, ad conceptum corporis Christi. Non autem fuit materia illa formata in corpus Christi, per virtutem feminis ab Adam derivatam: & ideo Christus dicitur fuisse in Adam originaliter, secundum corpulentam substantiam: non autem secundum seminalem rationem.

AD SECVNDVM dicendum, quod quamuis corpus Christi nō fuerit in Adam, & in alijs patribus, secundum seminalem rationem: corpus tamē beatæ virginis, Tertia S. Thomæ. P 2 quod

bus fuit Christo proprium, quod in corpore antiquo vna est cōfessio: Corpus Christi non fuit in Adam, & alijs patribus, secundum aliquid signatum. Probat: Quicquid fuit in beata Virgine a parentibus acceptum, fuit actu pars beatæ Virginis, ergo illud nō fuit materia corporis Christi, ergo corpus Christi nō fuit in Adam, & alijs, secundum aliquid signatum. Antecedens pro constanti relinquitur: quia sic est in alijs hominibus. Prima enim & præcipua pars genitrix est id, quod a parentibus habetur, secundum oēs. Prima consequentia probatur: quia materia corporis Christi non fuit caro, aut os, aut quæcūque pars acti beatæ Virginis, sed sanguis, ut patet in præcedenti articulo. Secunda vero consequentia probatur: quia corpus Christi nō habet originem relationem ad Adam, & alios patres, nisi mediante corpore matris iuxta.

Lib. ex. c. 9 & colligi cur. c. 7.

j. p. q. ul. ar. 2.

Ar. præc.

j. p. q. ul. ar. 1.

Lib. 1. c. 1. p. 1. 1. 1.

Lib. 1. orth. fid. c. 1. q. 6. & 7.

Lib. 1. c. 1. p. 1. 1. 1.

Lib. 1. c. 1. p. 1. 1. 1.

g. d. 1. q. 4. ar. 2.

Lib. 1. c. 1. p. 1. 1. 1.

Lib. 1. c. 1. p. 1. 1. 1.

Super Quaestione trigesima prima Aristotelis sextum.

Itulus occasio nem habet ex errore putantium, corpus Christi formatum ex certa determinata portione transfusa successiue de persona in personam ab Adam, vique ad beatam Virginem: siue hoc se opinant esse commune omnibus hominibus.

quod ex semine maris est conceptum, fuit in Adā, & in alijs patribus, secundum rationem feminalem. & ideo mediante beata Virgine, Christus secundum carnem dicitur esse ex semine David, per modum originis.

AD TERTIVM dicendum, quod Christus habet affinitatem ad humanum genus secundum similitudinem speciei. Similitudo autem speciei attenditur, non secundum materiam remotam, sed secundum materiam proximam, & secundum principium actuum, quod generat sibi simile in specie. Sic igitur affinitas Christi ad humanum genus sufficienter conferuatur, per hoc, quod corpus Christi formatum est ex sanguinibus Virginis, derivatis secundum originem ab Adam, & alijs patribus. Nec refert ad hanc affinitatem undecumque materia illorum sanguinum sumpta fuerit: sicut nec hoc refert in generationem aliorum hominum, sicut in prima parte dictum est.

ARTICVLVS VII.

Utrum caro Christi in patribus fuerit peccato obnoxia.

3. diff. 3. q. 4. ar. 1.

T itulus ut sonat propter quosdam ponentes, carnem Christi in patribus non subiectam fuisse peccato, sed immunem seruatum.

In corpore tria: primo, duo supponuntur: secundo, duo excluduntur errores: tertio, respondetur questione.

Li. 1. c. 6. & 7 non longe a princ. & ca. a med.

Quo ad primum supponitur primo, quod est sermo communis Christi ad patres, supponitur secundo, quod diuersa est conditio Christi, & patrum quo ad peccatum, quia illi subiecti peccato, Christus immunis a peccato.

Li. 1. c. 20. a med. 10. 3.

Quo ad secundum primum error esset conditionem patrum attribuire Christo, secundus esset conditionem Christi attribuire patribus, seu alicui parti cuiusvis eorum. Et quia primus opinantes non habet, secundus vero habet, contra secundum dupliciter arguitur: primo, quia caro Christi non fuit in patribus secundum aliquid signatum: secundo, quia non pars, sed tota caro patrum ex concupiscentia concipitur.

Q. 27. ar. 3. & q. 14. ar. 3. ad 1.

Quo ad tertium conclusio responsiva est: Tota caro patrum fuit peccato obnoxia, ita, quod nihil fuit in eis liberum, unde de caro Christi formaretur. Inferitur haec conclusio ex antecedentibus.

Vbi aduerte, Autorem non intulisse, Respond. Dicendum, quod cum dicimus Christum secundum carnem eius fuisse in Adā, & in alijs patribus, comparamus ipsum, uel carnem eius ad Adam & ad alios patres. Manifestum autem est, quod alia fuit conditio patrum, & alia Christi, nam

Patres fuerunt subiecti peccato, Christus autem fuit omnino a peccato immunis. Dupliciter ergo in hac comparatione errare contingit. Vno modo, ut attribuamus Christo uel carni eius conditionem, quae fuit, in patribus, puta, si dicamus, quod Christus in Adā peccauit, quia in eo aliquo modo fuit, quod est falsum: quia non eo modo in eo fuit, ut ad Christum peccatum Adā pueniret, quia non deriuatur ab eo secundum concupiscentiam legem, siue secundum rationem feminalem, ut supra dictum est. Alio modo contingit errare, si attribuamus ei, quod actum fuit in patribus conditionem Christi uel carnis eius ut si quia caro Christi, secundum quod in Christo fuit, non fuit peccato obnoxia, ita etiam in Adam & in alijs patribus fuerit aliqua pars corporis eius, quae non fuit peccato obnoxia, ex quo postmodum corpus Christi formaretur: sicut quidam posuerunt: quod quidem esse non potest. Primo, quia caro Christi non fuit secundum aliquid signatum in Adā & in alijs patribus, quod posset distinguere a reliqua eius carne, sicut purum ab impuro: sicut iam supra dictum est. Secundo, quia cum caro humana peccato inficiatur ex hoc, quod est pars concupiscentiae concepta, sicut tota caro alicuius hominis per concupiscentiam concipitur, ita tota peccato inquinatur, & ideo dicendum est, quod tota caro antiquorum patrum fuit peccato obnoxia, nec fuit in eis aliquid a peccato immunis, de quo postmodum corpus Christi formaretur.

Christi carnem in patribus peccato obnoxia, sed nihil carnis in patribus exceptum fuisse a culpa. Diuerit autem propterea, ne quasi faceret Christum subiectum peccato: & est hoc satisfaceret, non difficultatis, quae ex hoc erat quod in patribus immunis a peccato dicebatur.

Potest nihilominus vere dici, quod caro Christi in patribus, ut in patribus erat, fuit subiecta peccato, & cum hoc etiam vere dici, quod caro Christi in patribus, ut ad Christum deducenda, non erat peccato obnoxia: quia nulla ad Christum per Spiritum sanctum & non ex virili semine deducenda erat. Simpliciter autem asserimus, quod caro Christi in patribus fuit obnoxia peccato: quoniam non de carne Christi in se, sed in patribus enuntiatur peccatum: & in de filio Dei maiores debemus gratias, quod ex massa peccatrice carnis suam deduci voluit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus non assumpsit carnem humani generis subiectam peccato, sed ab omni infectione peccati mundatam, & ideo in Dei sapientiam nihil inquinatum incurrit. AD SECUNDUM dicendum, quod Christus dicitur primitias nostrae naturae assumpsisse, quantum ad similitudinem conditionis, quia scilicet assumpsit carnem peccato non infectam, sicut fuerat caro hominis ante peccatum. Non autem hoc intelligitur secundum continuationem puritatis: ita scilicet quod illa caro puri hominis conseruaretur a peccato immunis, usque ad formationem corporis Christi. AD TERTIVM dicendum, quod in humana natura ante Christum erat vulnus, id est, infectio originalis peccati in actu: medicina autem vulneris non erat ibi actu, sed solum secundum virtutem originis, prout ab illis patribus propaganda erat caro Christi.

ARTICVLVS VIII. Utrum Christus, in lumbis Abrahae fuerit decimatus.

Ar. 1. c. 20. q. 1. ar. 2. ad 2.

Super Questionem trigiesimam articulum octauum.

Titulus ex verbis Apostoli ad Heb. & Augustini occasione habet. Et significat esse decimatum, soluisse decimas per ministerium Abrahae.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod Christus fuerit in lumbis Abrahae decimatus. Dicit enim Apo. ad Heb. 7. quod Leui nepos Abrahae decimatus fuit in Abraham, quia

In corpore est una conclusio: Christus non fuit in lumbis Abrahamæ decimatus. Probat dupliciter: primo auctoritate Apostoli. secundo ratione. Et ex auctoritate quidem Apostoli arguitur dicendo ad impossibile sic: Si Christus fuit decimatus in lumbis Abrahamæ, eius sacerdotium non esset secundum ordinem Melchisedec, sed minus ipso sicut Leui. Probat se hoc quia per hoc quod Leui existens in lumbis Abrahamæ, Abraham dedit decimas Melchisedec.

Probat ab Apostolo, sacerdotium Leui esse minus sacerdotio Melchisedec. Ex ratione autem mystica probatur. Dans decimas protestatur se imperfectum, & perfectione alij tribuere, ergo Abraham dans decimas, protesta- tus est se & suos contracturos originale peccatum curatione indigere a Christo, ergo oes qui fuerunt in lumbis Abrahamæ, non solum secundum substantiam, sed etiam secundum rationem feminalem, fuerunt decimati, ergo Christus non fuit decimatus. Antecedens probatur, quia dans decimas, novem sibi retinet, & decima perfectionis signum alij tribuit. Probat signum perfectionis, quia decimus est quodammodo terminus numerorum: nam numeratio, usque ad decem procedimus, & inde replicamus unum supra decem, undecim &c. prosequendo. Prima consequentia probatur, quod ad primam partem, quia imperfectio humani generis est, propter peccatum indigens curatione: & solus Christus curator est peccati: iuxta illud, Ecce qui tollit peccatum mundi, & ipsum prefigurabat Melchisedec, ut patet ex Apostolo. Et hæc quo ad secundam partem. Secunda vero consequentia probatur: quia per rationem feminalem originale peccatum contrahitur. Tertia autem consequentia probatur, quia solus Christus non fuit secundum rationem feminalem in partibus.

eo decimas dante Melchisedec, adhuc Leui erat in lumbis eius: sed similiter Christus erat in lumbis Abrahamæ, quando decimas dedit, ergo ipse etiam Christus fuit decimatus in Abraham.

¶ 2 Præter. Christus est ex semine Abrahamæ, secundum carnem, quam de matre accepit: sed mater eius fuit decimata in Abraham. ergo pari ratione Christus.

¶ 3 Præter. Illud in Abraham decimabatur, quod curatione indigebat, ut Augustinus dicit super Gen. ad litteram. Curatione autem indiget omnis caro peccato obnoxia. Cum igitur caro Christi fuerit peccato obnoxia (sicut dictum est) videtur quod caro Christi in Abraham fuerit decimata.

¶ 4 Præter. Hoc non videtur aliquo modo derogare dignitati Christi: nihil enim prohibet patri alicuius pontificis decimas dante alicui sacerdoti, filii eius pontificem maiorem esse simplici sacerdote. licet ergo dicatur Christus decimatus, Abraham decimas dante Melchisedec, non tamen propter hoc excluditur, quin Christus sit maior, quam Melchisedec.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit super Genes. ad litteram, quod Christus ibi, scilicet in Abraham decimatus non est, cuius caro inde non feruorem vulneris, sed materiam medicaminis traxit.

RESPON. Dicendum, quod secundum intentionem Apostoli oportet dicere, quod Christus in lumbis Abrahamæ non fuerit decimatus. Probat enim Apostolus, maius esse sacerdotium, quod est secundum ordinem Melchisedec, sacerdotio Leuitico, per hoc, quod Abraham decimas dedit Melchisedec, adhuc Leui existente in lumbis eius, ad quod pertinet legale sacerdotium. Si autem Christus etiam in Abraham decimatus esset, eius sacerdotium non esset secundum ordinem Melchisedec, sed minus sacerdotio Melchisedec. Et ideo dicendum est, quod Christus non est decimatus in lumbis Abrahamæ, sicut Leui: quia enim ille, qui decimas dedit, novem sibi retinet, & decimam alij tribuit, quod est perfectionis signum (in quantum est quodammodo terminus omnium numerorum, qui procedunt usque ad decem) inde est, quod ille, qui decimas

dat, protestatur, se imperfectum, & perfectionem alij tribuere. Imperfectio autem humani generis est propter peccatum, quod indiget perfectione eius, qui a peccato curat. Curare autem a peccato, est solius Christi: ipse enim est agnus, qui tollit peccata mundi, ut dicitur Ioan. 1. Figuram autem eius gerebat Melchisedec, ut Apostolus probat Hebra. 7. Per hoc ergo, quod Abraham Melchisedec decimas dedit, prefiguravit se velut in peccato conceptum, & omnes qui ab eo descendunt erant, ea ratione, ut peccatum originale contraherent, indigere curatione, quæ est per Christum. Isaac autem & Iacob & Leui, & omnes alij, sic fuerunt in Abraham, ut ex eo deriuarentur, non solum secundum corpulentam substantiam, sed etiam secundum rationem feminalem, per quam originale peccatum contrahitur. Et ideo omnes in Abraham sunt decimati, id est prefigurati indigere curatione, quæ est per Christum. Solus autem Christus sic fuit in Abraham, ut ab eo deriuaretur, non secundum rationem feminalem, sed secundum corpulentam substantiam. Et ideo non fuit in Abraham sicut curatione indigens, sed magis sicut vulneris medicina, & ideo non fuit in lumbis Abrahamæ decimatus. Et per hoc patet responsio ad PRIMVM.

AD SECUNDVM dicendum, quod quia beata Virgo fuit in originali concepta, fuit in Abraham sicut curatione indigens: & ideo fuit ibi decimata, velut inde descendens, secundum feminalem rationem. De corpore autem Christi non est sic, ut dictum est.

AD TERTIVM dicendum, quod caro Christi dicitur fuisse in antiquis patribus peccato obnoxia, secundum qualitatem, quam habuit in suis parentibus, qui fuerunt decimati: non autem secundum qualitatem, quam habet, prout est actu in Christo, qui non est decimatus.

AD QVARTVM dicendum, quod sacerdotium Leuiticum, secundum carnis originem deriuabatur, unde non minus fuit in Abraham, quam in Leui. Unde per hoc, quod Abraham decimas dedit Melchisedec, tamquam maiori, ostenditur sacerdotium Melchisedec, in quantum gerit figuram Christi, esse maius sacerdotio Leuitico. Sacerdotium autem Christi, non sequitur carnis originem, sed gratiam spiritualem. Et ideo potest esse, quod pater det decimas alicui sacerdoti tamquam minor maiori, & tamen filius eius sit pontifex, est maior illo sacerdote, non propter carnis originem, sed propter gratiam spiritualem, quam habet a Christo.

QVAESTIO XXXII:
De conceptione Christi, quo ad actum principium, in quatuor articulis distincta.

DEINDE considerandum est de principio actiuo in conceptione Christi.

ET circa hoc quaruntur quatuor.

¶ Primo, utrum Spiritus sanctus Tertia S. Thomæ.

D. 379.

Ar. præc. & locis in cor. & in ar. Sed cõt. citatis.

Super Questiona trigesima secunda. Articulus primus.

Inclus clarus est sumens occasionem ex Symbolo: Qui conceptus est de Spiritu sancto. In corpore unica conclusio: Conceptio corporis Christi, licet a tota sit Trinitate: attribuitur tamen Spiritui sancto. Probat secundum partem, de P 3 qua